

Velika Britanija naslovila ostro noto japonski vladi

London, 30. avg. — Angleška vlada zahteva kaznovanje japonskih letalcev zaradi napada na angleškega poslanca na Kitajskem. Veliko število nebojnikov ubitih in ranjenih v treh kitajskih mestih. Nankingska vlada naznanila sklenitev nenapadnega pakta s Sovjetsko unijo

London, 30. avg. — Angleška vlada v ostri protestni noti, kateri je včeraj naslovila Japonsko, zahteva kaznovanje japonskih letalcev, ki sta zadnji čez mejo vržila bombe na avtomobil, kateremu se je vozil Hughie Hugesen, angleški poslanec na Kitajskem. Tokio mora dati tudi zagotovilo, da se incident ne bo več pripetil. Nankingska vlada je odgovorila, da se incident ni zgodil v Sanghaju, ampak v neki bolnišnici v Nankingu, kar je po besedah poročila se glasi, da je njegovo stanje še vedno kritično.

Protestno noto je predložil japonski vladar James L. Dodds, angleški poslanec v Tokiju. Iz besedila note je razvidno, da bo angleška vlada podvzela drastične ukrepe proti Japonski, če ne bo slednja pristala na vse v njej vsebovane zahteve. Možnost je, da bo Londona vlada pretrgala diplomatske odnose z Japonsko in odpoklicala svojega poslanca iz Tokija. Japonska vlada je ni odgovorila na protest.

Sanghaj, 30. avg. — Več sto kitajskih civilnih prebivalcev je bilo včeraj ubitih in ranjenih, ko so japonski vojaški letalci napadli Sanghaj, Nanking in Nankang. Samo v Čapeju, kitajski četrti v Sanghaju, so bombe ubili več kot tristo nebojnikov. Kitajski bombe so zanele o polni, ki je uničil veliko število domov.

Poročilo iz kitajskih virov, po katerem so bile več kot sto ubitih prebivalcev, med temi mnogo žensk in otrok, v Nankingu, kjer je sedež kitajske centralne vlade, okrog 900 pa je bilo ranjenih. Bombe so bile vržene na državno univerzo in glavno bolnišnico.

Kitajski vojni urad je dalje naznanil, da so japonski letalci ubili 300 nebojnikov v Nankingu, glavnem mestu provincije Kiangsi, ki je oddaljeno okrog 400 milj od Sanghaja.

Nanking, 30. avg. — Kitajska vlada je naznanila sklenitev nenapadnega pakta s Sovjetsko unijo, ki pa slednje ne obvezuje, da prikoči na pomoč Kitajski v sedanjem konfliktu z Japonsko. Naznanilo naglašava, da je paketi prijateljska gesta, ki daje Kitajski moralno podporo. Obe podpisnici pakta sta se obvezali, da ne bosta podpirali tretje stranke, ki izvrši agresivni čin. Zunanje avtoritete pravijo, da dogovor ne vsebuje nobene provizije glede materialne ali vojaške pomoči s strani Sovjetske vlade Kitajski v sedanjem konfliktu z Japonsko.

CIO zahteva ustavitve pošiljanja orožja

Washington, D. C., 30. avg. — Vojni letalci, ki so poslani v Odbor za industrijsko organizacijo, so pozvali ameriško vlado, naj na podlagi ustavnega zakona razglasi embargo za izvoz orožja in drugega materiala na Kitajsko in Japonsko, ki sta zapleteni v vojno. Zaprtili so z oklicem sedežnih stank, če bo vlada ignorirala zahtevo.

Trinajst piketov aretiranih v Austinu

Austin, Ind., 30. avg. — Trinajst piketov je bilo aretiranih, ko so se zbirali okoli klanice Morgan Co. po okoliščinah. Aretirani so bili na obtožbo kršenja mira.

Domače vesti

Iz Milwaukeeja
Milwaukee, 30. avg. — V okrajni bolnišnici je po operaciji umrla Johana Bartel, stara 40 let in rojena v Vini pri Podgradu na Dolenjskem. V Ameriko je prišla pred 16 leti. Tukaj zapuša moža, tri hčerke, dve sestri in enega brata.

Vesti iz Minnesote
Ely, Minn. — V ubožnici je umrl Jože Novak, podomače Avguštinov Jože, star okrog 50 let in doma iz Cerkljana na Gorenjskem. V Ameriki je bil nad 25 let. Na farmi v Sheltonu, Wis., zapuša brata.

Člana v bolnišnici
Pueblo, Colo. — V bolnišnici St. Mary se nahaja Anton Hibler, v bolnišnici Corwin pa Joe Klun, člana društva 21 SNPJ. Slednji se je pred več tedni ponorečil pri delu.

Dve Rusinji ustreljeni v Leningradu

Leningrad, 30. avg. — Dve ženi sta bili ustreljeni, ko ju je vojaško sodišče spoznalo za krivici zastrupljanja živil, ki so bila namenjena otrokom v otroškem domu v vasi Sosnokaja, v kraškoskem distriktu. V obtožbi je bilo rečeno, da je bilo dvanajst otrok v starosti 8 do 11 let zastrupljenih, toda hitra zdravniška pomoč jim je rešila življenje.

Ameriški pomorščaki odrinili proti Kitajski

San Diego, Cal., 30. avg. — Transportna ladja Chautman in križarka Marblehead sta včeraj odrinili iz tukajšnjega pristanišča proti Sanghaju, Kitajski, s posadko 1308 pomorščakov. "Naša naloga je zaščita lastnine in življenj ameriških državljanov v Sanghaju", je rekel general John C. Beaumont, poveljnik druge brigade pomorščakov. Vožnja iz San Diega bo trajala tri tedne.

Sramotni pečat stavkolomstva se ne more izbrisati. (Narisał Jerger.)

Japonska obdolže na kršenja pakta

Protest Lige proti vojni in fašizmu

Washington, D. C. — (FP) — Liga proti vojni in fašizmu je v spomenici, ki jo je naslovila državnemu tiskniku, obdolžila japonsko vlado kršenja Kelloggovega pakta, zeno pa je pozvala tajnika, naj podvzame korake v interesu miru na Daljnem vzhodu. Liga je tudi obsodila invazijo kitajskega ozemlja po japonski armadi.

"Japonska je razstegnila agresivne aktivnosti na vse provinice v severni Kitajski," pravi spomenica. "Že od 1. 1931 se japonska oborožena sila nahaja na kitajskem ozemlju, kar je kršenje pogodbe devetih držav in Kelloggovega mirovnega pakta. Ameriška vlada, ki prodaja Japonski bojni material, je pomagala japonski militaristični mašini pri invaziji kitajskega ozemlja. Japonska dobiva iz Amerike vojaška letala, municijo, staro železo, olje in bombaž. Več ko 60 odstotkov izvoza starega železa gre na Japonsko. Prišel je čas, ko mora ameriško ljudstvo zahtevati od vlade, naj ustavi podporo japonskim militaristom. Japonska odprto krši pogodbe, katere je tudi Amerika podpisala. Poleg tega je Amerika dobila nevarnostni zakon. Svet je že videl, kako se ta zakon izvaja napram Španiji. Uporniki lahko dobivajo grožnje iz Nemčije in Italije, obe državi pa iz Amerike, dočim postavlja španska vlada ne more dobiti ničesar v interesu obrambe španske republike. Ako se bo ta zakon apliciral na nenapovedano vojno na Daljnem vzhodu, bo trpela Kitajka, ker ne bo mogla dobiti bojnega materiala iz Združenih držav. Neučinkovitost take nevarnostne politike je jasna."

Liga poziva državni departament, naj se pridruži drugim državam, ki so podpisale Kelloggov mirovni pakt, da se ustavi japonska invazija kitajskega ozemlja. Amerika ne sme dajati potu japonskim imperialistom, ki so provocirali krvavi konflikt na Daljnem vzhodu.

(Dolje na 3. strani.)

AVTNA KONVENCIJA POVEČALA GLAVNI ODBOR

Lewis prisilil Martinovo frakcijo na kompromis

VSI STARI URADNIKI IZVOLJENI

Milwaukee, 30. avg. — Konvencija avtne unije je sledila nasvetu Johna L. Lewisa, predsednika Odbora za industrijsko organizacijo, in izvolila vse stare glavne odbornike, o katerih je Lewis rekel, "da se mu vidijo jako dobri voditelji." Izvoljena je bila lista unitarske skupine. Izvoljeni so bili: Homer Martin za glavnega predsednika, George F. Eddes za tajnika-blagajnika, za podpredsednike pa Wyndham Mortimer, Ed Hall, Walter Wells, Richard T. Frankenstein in R. J. Thomas. Slednja dva sta nova podpredsednika. Martin ee je skušal iznebiti Mortimerja in Halla, voditelja unitarske skupine, kar pa tudi Lewis ni odobril.

Poleg teh glavnih unitarskih funkcionarjev bo glavni odbor tvorilo še 17 drugih članov — skupaj 24. Ti člani bodo okrožni zastopniki. Glavni odbor bo imel precej moči pri vetovanju predsedniških akcij.

Konvencija je glavnemu predsedniku povečala plačo od \$3000 na \$5000, glavnemu tajniku in podpredsednikom od \$3000 na \$4000 na leto.

Konvencija se je izrekla za sedeece stavke kot najbolj uspešno sredstvo v boju proti trdovratnim podjetnikom.

Prihodnja konvencija leta 1938 bo v Toledu, O.

Konvencija zbora je tudi ob večerih. Zborovala je tudi v nedeljo. Martin je v nedeljo povzročil večjo rabuko, ker je samoplačno zaključil zborovanje, da bi preprečil glasovanje o priporočili poverilnega odbora, ki je odrekel priznanje delegatskih sedežev devetim spornim delegatom iz unitarskega tabora. Delegati so končno pomirili voditelji unitarske skupine. Pozneje se je Martin premislil in pristal na glasovanje na večer.

(Dolje na 3. strani.)

Besne bitke na aragonski fronti

Armada 200,000 miličnikov naskakuje fašistične postojanke

Hendaye, Francija, 30. avg. — Srđite bitke na aragonski fronti in v bližini Saragose trajajo že dva dni. Vesti iz obeh taborev govorijo o velikih izgubah na obeh straneh. Samo v topniškem dvoboju pri Zueri in ob reki Ebri je padlo 12,000 miličnikov in upornikov.

Ljudska armada je naznanila, da so miličniki zasedli mesto Zuero pod kritjem topniškega bombardiranja. V naskoku so sodelovali tudi letalci. Na aragonsko in saragoško fronto je vlada poslala armado 200,000 miličnikov, da ustavi prodiranje fašistov proti Gijonu, pristaniškemu mestu, ki leži 90 milj zapadno od Santandra.

Vojne operacije so v teku na 50 milj dolgi fronti. Ljalisti upajo, da bodo pognali uporniško armado, ki hoče odrezati Valencijo, kjer je sedež ljudske vlade, od Madrida nazaj. General Franco, vrhovni poveljnik fašistične armade, je poslal močne vojaške oddelke iz Santandra na to fronto.

Ljudska vlada je uverjena, da bo sedanja ofenziva uspešna. Zdaj je naznanila, da upa, da bodo miličniki zasedli Saragoso v prihodnjih desetih dneh. Če bo prišla pod kontrolo miličnikov, bosta morali kapitulirati tudi Huesca in Teruel.

Odslavljanje relikvnikov ustavljeno

Predsednik dal obljubo brezposelnim

Washington, — (FP) — Brezposelni pohodniki, okrog tisoč po številu, so v Washingtonu toliko dosegli, da jim je predsednik obljubil, da WPA ne bo več odslavljala relikvni delavcev. V zadnjih mesecih je bilo ob relikvno delo nad pol milijona brezposelnih.

To obljubo je dal v predsedniškem imenu delegaciji brezposelnih Rooseveltov tajnik Marvin H. McIntyre. V pismu pravi McIntyre, da predsednik "obzaruje", ker administracija ne more vrniti relikvno delo onim odslavljenim, ki ne morejo dobiti zaslužka v privatnih industrijah. Tega ne more storiti, ker ji relikvni zakon veže roke (kongres je sprejel tak zakon kakor ga je priporočala administracija).

"Reduciranje relikvni delavcev pri WPA je doseglo točko," pravi McIntyre, "da nadaljnje odslavljanje ne bodo več potrebne, očno se bodo izvajale le iz vroka. WPA se bo tudi definitivno držala sedanje politike glede ponovne uposlavitve relikvni delavcev, ki dobe začasno privatno delo."

Glavna zahteva brezposelnih pohodnikov je, da vlada da ali vrne relikvno delo vsem brezposelnim, ki ne morejo dobiti zaslužka v privatnih industrijah. Glede tega pravi pismo, da predsednik upa, da bo zvišanje privatne uposlenosti "zadostilo glavnim potrebam brezposelnih. Skrbeli bomo tudi, da se ne stavi nobene zapreke pri uposlavitvi toliko delavcev kolikor naša sredstva dopuščajo. Naše iskreno upanje je, da se bo s tem zadostilo v čim večji meri vaši prošnji, ni pa v naši moči, da bi vam dali definitivni odgovor."

David Lasser, predsednik Workers Alliance of America, organizacije brezposelnih, je po tem rekel na shodu pohodnikov, da se predsednikov odgovor "izmiče" vprašanju. Vseeno pa po

SOCIALIZACIJA ZEMLJE V MEHIŠKI DRŽAVI

Predsednik Cardenas pričel s socializiranjem v Yucatanu

FAŠISTIČNI ODPOR PROTI VLADI

Mexico City. — Vsa Mehika je oni dan poslušala po radiu predsednika Cardenasa, ki je govoril v državi Yucatan o težnjah svoje administracije za izboljšanje položaja kmetikov in delovnih mas.

Predsednik Cardenas je odšel v Yucatan skoraj z vso administracijo, da otvori širokopotezen načrt za socializiranje kmetijstva v omenjeni državi. Načrt stremi za čim popolnejšim uvedenjem mehiške vrste socializma, kateremu je dal Cardenas poseben pomen.

V boljše pojmovanje tekoče faze socialne revolucije v Mehiki je treba imeti pred očmi posebno zgodovino dežele. Socializem je najstarejša družabna forma mehiškega prebivalstva. Njegovo bistvo je bilo v tem, da so pred podjarmljenjem dežele po Špančih leta 1519 imeli posebno bolj kulturni indijanski rodovi zelo demokratično vlado in niso poznali zasebnega lastništva. Vsa zemlja je bila last občine ali rodu. Vsi so jo obdelovali skupno in tudi skupno uživali njene sadove. Njih civilizacija je dosegla razmeroma visoko stopnjo, kar pričajo bogate iskopnine in ostanki stare mehiške družbe.

To civilizacijo so uničili s križem in mehem španski banditi, ki so ropali deželo in zaslužili ljudstvo. Indijanskim rodovom so oropali zemljo, katero so razdelili v latifundije ali grofovstva ter podjarmljeno ljudstvo potisnili v peono — svoje vrste suženstvo. Vsa mehiška revolucija prejšnjega in sedanjega stoletja so bile naperjene proti stoletnim zatiralcem, domačim in tujim. Amerika je te revolte smatrala za "banditske vstaje".

Pod Cardenasovim režimom je ta revolucija prešla v novo fazo, ki definitivno stremi za obuditev stare, pokopane mehiške civilizacije in prilagoditev iste modernim časom in potrebam. Vsi Cardenasovi govori in tudi aktivnosti same na tej koncepciji: na koncepciji najširše demokratične vlade in socializacije zemlje in produkcije ter distribucije.

S tem programom je šel v pričetku avgusta tudi v državo Yucatan, kateri do sedaj ni mogel posvetiti svoje pozornosti. V svojem govoru je med drugim dejal: "Vsa dežela ve, v kako težkem življenju je yucatanški kmet vedno živel. Skoraj vsi kmetje so Indijanci. Pod kolonialnim sistemom so bili popolnoma podjarmljeni in njih najbolj značilne rasne manifestacije so uničene po podjarmiljevalcih. Ko je Mehika postala neodvisna od Španije, so ti Indijanci ostali v mizeriji. Bilj so slabotni, vsočasni in lahki postali plen močnejših elementov."

(Dolje na 3. strani.)

Lasserjevemu mnenju predsednikova obljuba odpira vrata za vrnitev relikvni dela "tisočim odslavljenim delavcem."

Po zadnjem poročilu Ameriške delavske federacije, edine organizacije, ki stalno vodi pregled o številu brezposelnih, je brez dela še vedno nad osem milijonov delavcev. Meseca junija je bilo število novih zaposlitev 40,000 manj ko v istem mesecu lanskega leta, kar definitivno kaže na znižanje uposlitvenega tempa in "zamrzovanje" števila uposlenih delavcev.

Vesti s Primorskega

IZ ABESINIJE SE VRAČAJO

kakor je predpisano. Fašistično združenje trgovcev je ustanovilo v Gorici poseben urad, kjer bo vsakdo lahko javil trgovca, ki bo prodajal po cenah, ki so višje, kakor so naznačene v uradnih cenikih. — Iz tega sklepanja v prvi vrsti, da cene od draginja vedno bolj narašča. Kajti, da je potrebna ustanovitev takega urada, je bila že gotovo velika sila, ki je primorala fašiste do tega. Vsa moralna sredstva, ki so pod fašisti zelo številna, vse pridige in vse grožnje niso zadostovale, da bi se to pomirilo in normaliziralo. Pripomniti moramo, da so trgovci k temu prisiljeni in da ne morejo prodajati pod ceno. Že vedno je bilo takih primerov ko so moralni trgovci prodajati blago ceneje, kot pa so ga kupili. Nekoliko se že potpi, a to ne more trajati dolgo. Kako se bo obnesel ta urad in njegovo delovanje, ni znano, a gotovo lahko slutimo.

Barkovljanske kmetice na rimskem kongresu

Pod naslovom "La massale rurali di Barcola al roduno di Roma" prinaša "Popolo di Trieste" lepo fotografijo naših barkovljanskih narodnih noš, ki so bile v Rimu. Kakor je že znano se vrši vsako leto ali vsako drugo leto nekaj kongres ali prav za prav parada pred Mussolinijem, za katero se zberejo reprezentance vseh žena iz Italije. Te pridejo pač v nošnjah posameznih pokrajin. Tako so prišle tudi iz Julijake Krajine žene in dekleta, ki so nosila pristno našo narodno nošo. Ena taka skupina je bila tudi iz Barkovelj, ki je nosila tako imenovano okolišansko narodno nošo.

Zopet dve smrtni žrtvi zaradi granat

V Panovci pri Gorici je 25-letni Škeri Alojz nabiral staro železo, ko je naletel na granato in jo ne nesel domov. S kladivom jo je hotel odpreti in granata je eksplodirala ter Škeria smrtonovarno ranila, da je po štirih urah umrl v goriški bolnišnici. — Druga neareča, ki je zopet zahtevala smrtno žrtev, se je pripetila blizu Kala nad Kanalom. 14 letni Mirko Kumar iz Kala je podpaliral projektil, ki se mu je razpočil in ga težko ranil. Ker je kraj neareče precej oddaljen, je prišla pomoč pozno, toda kljub temu ne bi bil ugotovljen prenesel zadobljenih ran. Proti večeru istega dne je umrl v goriški bolnišnici.

DROBNE VESTI

V Tolminu je imenovan za tajnika tamkajšnjega fašja dr. Anton Bassi mesto odstopivšega Spiridiona Piccinija.

V Škedenju pri Trstu so začeli nov plavž, ki bo daljal mesec do 10,000 ton litga železa. To je že tretji plavž.

V Gorici so aretirali 20 letnega Pavlina Josipa, ker je izpovedal, da je sodeloval pri splavu svoje zaročenke Geronim N., ki je pozneje umrla zaradi tega.

Na Lazu pri Tolminu bodo zgradili novo ljudsko šolo. Poleg šolskih sob bo imela zgradba stanovanje za učitelja, jedilnico in telovadnico. Stala bo 158,000 lir.

Tržiška občina (Montfalcone) šteje 20,851 prebivalcev.

V začetku meseca avgusta so je na Goriškem vršili popis vseh podjetij in industrij, ki se pečajo s kmetijstvom ali poljedelskimi proizvodi, stroji itd. Popis je namenjen izključno statistiki.

Goriškemu sodišču so bili predani, ki so kuhali žganje brez dovoljenja: Kozina Leopold, Besidnjak Ivan, Čotar Lovrenc, Gomišček Franc, Čebokli Franc, Kodermac Evgenija, Mihel Roza, Maruš Alojz, Vidmar Marija, Marušić Kazimir in Gorjan Viktorija.

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s oplogom — Poslovni Vladimir Levčič

Ljudje bodo naposled vzklili, da resnica ni v Tebi, zakaj nemogoče jih je bilo pustiti v hujši zmešnjavi in muki, nego si storili Ti, ko si jim ostavil toliko skrbi in nerešljivih nalog. Tako si Ti sam položil temelj razrušenju svojega lastnega kraljestva; nikogar drugega ne dolži zaradi tega. In zdaj reci, ali je bilo to tisto, kar Ti je ponudil duh?

Tri sile so, edine tri sile na zemlji, ki morejo za vselej premagati in omamiti vest teh šibkih upornikov v njihovo lastno srečo. Te sile so: čudež, skrivnost in avtoriteta. Ti si zavrgel vse troje in si dal sam zgled za to. Ko Te je strašni in vsemodni duh postavil na vrh hrama in Ti je rekel: 'Če hočeš spoznati, ali si božji Sin, vrzi se dol, zakaj o Njem je rečeno, da Ga bodo angeli prestregli in ponesli in ne bo pal in se ne bo udaril, in tedaj boš spoznal, ali si božji Sin, in boš dokazal, kolikšna je Tvoja vera v Tvoje očetvo.' Čul si to ponudbo in si jo zavrgel, nisi se vdal in se nisi vrgel nizdol. O, gotovo da, ravnal si v tem primeru ponosno in krasno, kakor Bog; toda ljudje, ta šibki, uporni rod — ali so to bogovi? O, Ti si takrat dobro vedel, da bi, če bi napravil le korak, le gib, da se vržeš nizdol, s tem samim že izkušal Gospoda ter izgubil vso vero Vanj, in bi se razbil na zemlji, ki si jo prišel odrešiti, in da bi se razbil na zemlji, ki si jo prišel odrešiti, in da bi se razveselil umni duh, ki Te je izkušal. Toda, ponavljam, koliko je takih, kakršni si Ti? In mar si mogel le za minuto dopustiti, da bodo tudi ljudje kos taki izkušnji? Ali je človeška priroda tako ustvarjena, da bi mogla zavrniti čudež in se v tako strašnih trenutkih življenja, v trenutkih svojih najstrašnejših osnovnih in mučnih duševnih vprašanj nasloniti samo na svobodno odločitev srca? O, Ti si vedel, da bo Tvoje dejanje spravljeno v knjigah in bo doseglo globino vekov in skrajne meje zemlje, in si se nadejal, da bo, hodeč za Tvojim zgledom, tudi človek ostal pri Bogu in čudeža ne bo potreboval. A vedel nisi, da bo človek, kakor hitro zavre čudež, zavrgel tudi Boga, zakaj človek ne išče toliko Boga, kolikor čudežev. In ker človek ni zmožen ostati brez čudeža, si bo nastvaril novih čudežev, sam svojih, in se bo klanjal karlatanskemu čudežu in babjemu vražarstvu, pa naj bo stokrat upornik, krivorec in brezbožnik. Ti nisi stopil a križa, ko so Te v vpitjem dražili in zasmehovali: 'Stopi a križa in verovaj bomo, da si Ti.' Nisi stopil, zato, ker vendarle nisi hotel a čudežem zaslužiti človeka in si hrepenel po svobodni veri, ne pa po veri v čudeže. Svobodne vere si bil ježen, ne suženjakih izbruhov nevoljnikov, ga vznemirja pred mogoto, ki bi ga enkrat za vselej navdala z grozo. A tudi tu si sodelil o ljudih previsoko, zakaj ljudje so robovi, o tem ni dvoma, čeprav so ustvarjeni uporniki. Ozri se in sidi, zdaj ko je minulo petnajst stoletij, pojdi in jih poglej: koga si dvignil do Sebe? Kol-nem se Ti, človek je šibkejši in nizkotnejši, nego si mislil o njem! Ali more, ali more tudi on izpolniti isto kakor Ti? Čeprav ga tolikan spoustuješ, si vendar ravnal, kakor da se Ti je prestat smiliti, zakaj preveč si zahteval od njega — Ti, ki si ga bil vzljudil bolj od samega Sebe! Da si ga manj spoštoval, bi bil tudi manj zahteval od njega in to bi bilo bližje ljubezni, ker bi bilo zanj manjše breme. Slab je in podel. Kaj de, da se zdaj povsod upira zoper našo oblast in se ponaša a tem, da se upira? To je otroški, šolarški napuh. To so majhni otroci, ki so se uprli v razredu in so spodili učitelja iz sobe. A tudi otroškega navdušenja bo kedaj konec in drago jih bo stal. Porušili bodo hrame in preplavili zemljo s krvjo. Toda naposled bodo nespametni otroci spoznali, da so, čeprav uporniki, v svojem uporništvu vendarle onemogli, prešibki, da bi prenesli svoj lastni upor. Topoč se v svojih neumnih solzah, se

bodo naposled osvestili, da se je hotel tisti, ki jih je ustvaril upornike, nedvomno ponorečati iz njih. Tako poreko v obupu in njih besede bodo bogokletstvo, ki jih bo storilo še nesrečnejše, zakaj človeška priroda ne prinese bogokletstva in se na koncu koncev vselej sama kaznuje zanj.

In tako, vidiš, so zdaj nemir, zmeda in nesreča delež ljudi, po tem, ko si Ti toliko pretrpel za njihovo svobodo! Tvoj veliki prerok govori v privedih in prisposodah, da je videl vse, ki bodo deležni prvega vstajenja, in da jih je bilo iz vsakega kolena po dvanajst tisoč. Toda če jih je bilo toliko, tedaj tudi oni nekako niso bili ljudje, ampak bogovi. Oni so nosili Tvoj križ, pretrpeli so desetletja gladovanja in nagote v puščavi, hraneč se s kobilicami in koreninami, in Ti, kakopak, lahko s ponosom pokažeš na te otroke svobode, svobodne ljubezni, svobodne in krasne žrtve njihove v Tvoje ime. Today imaj na umu, da je bilo njih vseh samo nekaj tisoč in še to bogov — a ostali? In kaj so zakrivil ostali šibki ljudje, da niso mogli toliko prenesti kakor močni? Kaj je zakrivila šibka duša, da nima kam spraviti vseh tih strašnih darov? Ali si mar res prišel samo k izvoljenim in zaradi izvoljenih? Če je pa tako, tedaj je tu skrivnost in mi je ne moremo razumeti. In če je skrivnost, tedaj smo imeli prav, ko smo označali skrivnost in jih učili, da tisto, kar je važno, ni svobodna odločitev njihov src niti ne ljubezen, ampak skrivnost, kateri se morajo slepo pokoriti, tudi če se njih vest upira. Tako smo tudi storili. Popravili smo Tvoje veliko dejanje in ga postavili na čudež, skrivnost in avtoriteto. In ljudje so se razveselili, da smo jih spet vodili kakor čredo in da je bil njihov arcem vendar že odvzet strašni dar, ki jim je bil prinesel toliko muk.

Ali smo imeli prav, ko smo tako učili in delali, povej? Ali mar nismo ljubili človeštva, ko smo toli ponižno spoznali njegovo onemoglost ter mu z ljubeznijo olajšali breme in dovolili njegovi šibki naruri, da sme grešiti, čeprav samo z našim dovoljenjem? Zakaj si nas zdaj prišel motiti? In zakaj me gledaš tako molče in preseljivo s Svojinimi krotkimi očmi? Razsrdi se, jaz nočem Tvoje ljubezni, ker Te tudi sam ne ljubim. In kaj naj bi skrival pred Teboj? Ali mar ne vem, s kom govorim? To, kar Ti imam povedati, Ti je vse že znano, saj čitam v Tvojih očeh. Kako naj jaz skrijem našo skrivnost pred Teboj? Morda jo hočeš slišati prav iz mojih ust. Poslušaj tedaj: mi nismo a Teboj, ampak z njim, evo Ti naše skrivnosti! Že davno nismo s Teboj, ampak z njim, že osem stoletij. Natanko osem sto let je tega, kar smo vzeli od njega tisto, kar si Ti z nejevoljo odbil, tisti poslednji dar, ki Ti ga je ponudil, ko Ti je kazal vsa kraljestva zemlje; vzeli smo od njega Rim in Cezarjev meč ter proglasili samo sebe za vladarje zemlje, za edine vladarje, čeprav se nam do današnjega dne še ni posrečilo, da bi bili povsem dokončali svoje delo. A kdo je kriv tega?

O, to delo je doslej šele pričeto, a pričeto je. Dolgo bo še treba čakati njegovega zaključka in mnogo bo še pretrpela zemlja, toda dosegli bomo svoj cilj, postali bomo cezarji in tedaj bomo jeli misliti na srečo vesoljnega človeštva. Sicer bi bil pa Ti tudi takrat še lahko sprejel cezarske meč. Zakaj si zavrnil ta poslednji dar? S tem, da bi bil sprejet ta tretji svet močnega duha, bi bil izpolni vse, česar išče človek na zemlji, to je: on bi vedel, komu naj se pokloni, komu naj preda svojo vest in kako naj se vendar že vsi združijo v složno in enodušno mravljišče, zakaj potreba po vesoljnem zedinjenju je velika in poslednja muka ljudi.

(Dalje prihodnjik.)

Conny Brent:

SELIM DALE

(Nadaljevanje iz konca.)

VI.

Tisti dan ni sedel na tramvaj, da bi se odpeljal domov. Rajši se je odpravil peš. Ko človek postopa po ulicah, mu pride časih kaj pametnega na misel.

Na Robertsonovi cesti je neki možak delil reklamne letake za neki cirkus. Tudi Harry je dobil enega in ga hitro vtaknil v šep. Kar pozabil je nanj. Ko pa je stopil v svojo sobo, je nenadno zavohal vonj po nekaterih tujih cveticah. Ali je mar kdo prišel v njegovo stanovanje, ko ga ni bilo doma? Ključavnica je bila v redu, in vendar je plaval po zraku tisti opojni vonj.

Odprl je vrata v svojo spalnico.

Na postelji je zagledal šop redkega cvetja, ki je širil prijeten vonj.

Presenečen je hotel pograbit šopek, da bi si ga natanko ogledal, ko je opazil, kako se je med cvetjem zganil srebrn, ozek trak.

Harry je odskočil. Podzavest-

no je zgrabil za revolver in u-stretil v šopek.

Zadel je srebrni trak. Krvavo se je pobarvala odeja. S pomočjo vile za ogle je razdelil cvetje in zagledal med njim prestreljenega indijskega modraša.

"Tole so mi torej poslali. Poduhati bi bil moral cvetje in pri tem bi me bila kača oklala. Tako so se mi hoteli zahvaliti za to, da sem prevzel zadevo lorda Melvillea."

"Zdaj se bom šele zagrizel vanjo," si je dejal Harry, zagnal z gnusom šopek v kot, mrtvo kačo pa v kamin.

Takoj je začel prelistavati zapiske svojega očeta. Ničesar ni našel, kar bi dalo slutiti, da se je lord Melville zapletel v kakšno sovražstvo a Indijci.

Samo neka kratka opomba ga je presenetila. Tam je bilo namreč napisano: "Melville dela čudne izlete v notranjost dežele, pa mi noče dosti o njih pripovedovati. Snoči je prišel ves spehan na ladjo. Zasedovali so ga domačini. Menda se je zapletel v ljubimkanje z neko tempeljako plesalko iz Wannona. Prestavili ga bodo na Japonsko."

Strašen škandal je nastal. Jutri odpotuje...

Harry je prebral te vrstice, pa ni vedel, kako naj si z njimi pomaga.

Kaj se skriva za njimi? Ali bo to prvo oporišče. Mora se prepričati. V admi-

stratski pisarni mu bodo morda lahko kaj več povedali o tistem škandalu. Čas, ko se je zgodil, je natanko vedel iz očetovih zapiskov...

Hitro si je oblekel površnik. Pri tem je segel v žep in privlekel iz njega cirkuski reklamni letak, ki ga je bil dobil na ulici.

Letak je slavil strelsko umetnost Selima Daleja, belega Inda. Vsakdo si mora ogledati predstavo v cirkusu Moratonu! In sredi letaka je bila slika belega Inda. Harry jo je z zanimanjem pogledal.

Ali ni tega obraza že nekoč videl?

Te lepe obrazne črte!

Pokril je z roko usta na sliki in natanko pogledal okolico oči. "Saj... saj ni mogoče..." se mu je odtrgalo iz ustnic. "To so vendar oči lorda Melvillea!"

VII.

Napeto je čakal Harry, kdaj bo nastopil Selim Dale. Sklenil je, da se udeležijo predstave. Neke slutnja mu je rekla, da je na pravi sledi. V admiralsovo pisarno pojde lahko še jutri.

Mistična luč je zakrila cirkus. Godba je zaigrala neko indijsko pesem. Selim Dale je nastopil.

Vsi so napeto sledili umetniku indijskega fakirja. Njegov obraz je bil lep, resnično bel, ne pa od solnce ogorel kakor pri drugih Indijcih.

Že po prvem nastopu je Harry zapustil svoj prostor in poiskal Dalejevo garderobo. Neki sluga mu je hotel braniti, da bi stopil vanjo, toda Harry ga je odrinil stran. Sluga, pravi Ind, ga je a svojimi vranječrtnimi očmi sovražno pogledal. Harry pa se zanj še zmenil ni. Na obealniku je namreč zagledal svilen ruto z raztrganim vogalom. Ta vogal pa je imel on.

Prav tedaj, ko je hotel nadaljevati svoje raziskovanje, so se odprla vrata in na pragu se je pokazal Selim Dale.

Ind se je umaknil za korak nazaj.

Harry pa je skočil proti njemu in zaklical:

"Vi ste umorili lorda Melvillea!"

Beli Ind se je nasmehnil.

"Preveč veste," je rekel. "Moje opozorilo v cvetju bi vas bilo moralo opomniti, da ni dobro vtikati nosu v stvari, za katere je bolje, da ostanejo pokopane."

"Preveč prijazen ste bili," je porogljivo odvrnil Harry. "Zdaj pa boste morali biti še tako dobri, da boste šli z menoj. Aretirani ste!"

Tedaj je Selim Dale zaploskal z rokami. Sluga se je pogljal na Harryja, toda dobro merjen udarec v brado ga je vrgel po tleh.

"Pustite take neumnosti," je jezno dejal Harry. "V moji oblasti ste. Pojdite z menoj in ne upirajte se!"

"Če že moram iti, pojdem," je odvrnil Selim Dale s pasjo ponižnostjo. "Vendar pa mi morate prejeti dovoliti, da vidim Merno."

"Merno?" se je začudil Harry in se zdrnil.

"Da, Merno... svojo hčer..."

Harry se je zgrozil in pot mu je zalil senci.

"Ali... ali je Merna vaša hči?"

"Da, moja hči je."

"Kdo pa ste prav za prav?"

"Mlajši brat lorda Melvillea!"

VIII.

V graščini lorda Melvillea so sedeli trije ljudje za mizo. Selim Dale, ali, kakor se je v resnici imenoval, lord Vincent Melville, mlajši brat lorda Melvillea,

je božal roko svoje hčere Merno, ki je a solznimi očmi sedela tik njega. Presenetljivo odkritje, da je ta mež njen oče, jo na čuden način ni prav nič pretreslo, čeprav ga je ta dan prvič v življenju videla.

"Zdaj bom razkril pajčolan nad svojim življenjem," je dejal Selim Dale a svojim mehkih, mračnim glasom. "Pred leti sem počenjal v Londonu razne neumnosti. Igral sem in stavil, kjer sem bil mogel, konji in žene so bile vse, kar sem v življenju poznal. Tedaj je moja družina sklenila, da moram napraviti svojemu početju konec. Priskrbeli so mi lepo, bogato nevesto. Toda že leto dni po poroki mi je umrla žena na porodu. Kolikokrat sem že klel zlo usodo. Iztrgala mi je iz objema njo, ki me je znala edina zadržati, da se nisem vrgel v svoje staro življenje. Neizmerno sem jo ljubil, in da bi pozabil svoje gorje, sem se vdal pijači."

Tedaj me je spet družina privela. Vzeli so mi Merno. Brat se je obvezal, da bo prevzel skrb za njeno vzgojo in da bo veljal tudi za njenega očeta. Meni pa so ukazali, naj odpotujem iz Anglije. Dosti denarja so mi dali in obljubili sem moral, da se ne vrnem nikoli več domov."

S strtim arcem sem se odpeljal v Indijo.

Toda čez nekaj let me je naključje spet združilo z bratom, ki je prišel na vojni ladji v Indijo in se izkrcal blizu kraja, kjer sem se bil jaz naselil. Tako sem zvedel marsikaj o svojem domu in svoji hčeri."

Izgnanec je slišal o svoji domovini... Ali veste, kaj to pomeni? Vsa dan je prihajal brat k meni. Pot ga je vodila mimo Kwannonskega templja, in tam je zagledal prelepo plesalko Sanjo. Zaljubljen se je vanjo, čeprav je vedel, da v očeh Inda ni večjega zločina kakor ljubezen med Angležem in Indko. Svaril sem ga, toda nisem ga mogel spraviti k pameti. Tako se je zgodilo, da so ju nekoč zalotili. Nastal je škandal. Brata so kazensko prestavili na Japonsko. Sanjo pa so duhovni njene kaste umorili."

Moj brat pa je imel dragocen tempeljski okrasek, ki mu ga je bila podarila Sanja v znak svoje ljubezni."

Duhovni so prisegli Melvilleskemu rodu krvavo maščevanje. Ilekali so mojega brata po vsem svetu."

Pred nekaj dnevi so prišli v London. Izrazil sem neki večer po predstavi, da sem šel brata poslati. Prišel sem k njemu skozi okno, da bi me nihče ne videl. Tako ava si iznenada stala nasproti. Dva brata, in vendar tujca... skoraj sovražnika."

Povedal sem mu, da sem v Londonu. Rotil sem ga, naj vrne Indom, ki ga zasledujejo, tempeljski nakit. Tedaj pa se je postavil predme in mi dejal, da bom prišel do nakita samo čez njegovo truplo. Beseda je dala besedo in nazadnje a se spoprijela. Iznenada pa se je na gladkem parketu spotaknil in priletel z glavo na železno ograjo kamina. Nezavesten je obležal na tleh. Premetal sem njegovo pisalno mizo in potem knjižnico. Tam sem našel nakit in zbežal iz hiše."

no bivališče. Žal je nesrečno naključje povzročilo bratovo smrt. In nedvomno bi bili umorili njega in Merno. Po zakonih svoje vere! Tedaj sem zvedel, go-spod nadzornik, da zasledujete navideznega morilca. Opozoriti sem vas hotel. Poslal sem vam v šopku kačo, ki sem ji prej izdri strupene zobe, da bi opustili zasledovanje, ker nisam hotel, da bi ves svet zvedel za žalostno zgodbo naše rodbine!"

Samo po neumnem slučaju, ki vam je pripeljal na pot raznašalca letakov, ste prišli na pravo sled. In zdaj veste vse!"

Vendar pa vas rotim pri vaši plemenitosti. Rajši pustite, da bodo na Scotland Yardu malo podvomili v vašo spretnost, in ne izdajte skrivnosti, ki sem vam jo izdal."

IX.

Harry Stone res nikoli ni rešil za Scotland Yard zadeve Melvillea. Sicer mu je to nakopalo zamero pri šefu, toda do tega mu ni bilo prav dosti, ker je kmalu prošil za odpust.

Ko je to dosegel, je nehal tudi Selim Dale nastopati v cirkusu. Njegova zadnja predstava je bila pravi praznik. In neko jutro meseca avgusta so zapustili trije srečni ljudje pristanišče Dowru. Namenjeni so bili v Indijo!

Harry in Merna Stoneova ter Selim Dale, beli Ind.

Pridno dete

"Upam, da v vlaku nisi metal olupkov od banan na tla?"

"Ne, mama, stlačil sem jih v žep gospodu, ki je sedel tik mene."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije so lahko naročili na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$1.50, eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri asecmentu \$1.20, tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroška, reči, je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina, gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cel list Prosveta je:

Za Zdrži države in Kanado \$5.00	Za Cicero in Chicago je...
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in..... 4.50
2 tednika in..... 3.50	2 tednika in..... 3.50
3 tednike in..... 2.50	3 tednike in..... 2.50
4 tednike in..... 1.50	4 tednike in..... 1.50
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... nič

Za Evropo je..... \$0.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahvaloval sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupaj naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu list in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storite, tedaj mora upravništvo izkiniti datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo polijam naročnino na list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. družina št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. družina št.....

3).....Čl. družina št.....

4).....Čl. družina št.....

5).....Čl. družina št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, čam knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in dr.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Cene zmerne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Fordovi delavci so prejeli glasilo avtne unije Auto Workers, ko so prišli iz Fordove tovarne v River Rouge.